

■ Rozhovor týdne s

Petrem Kotenem, výkonným ředitelem České společnosti pro jakost

Letos oslavila Česká společnost pro jakost třicet let své existence. Mohl byste se ohlédnout za jejím působením?

Kvalitářská tradice u nás sahala až do dob první republiky a byla silná i v poválečném Československu. Také díky tomu byli po Sametové revoluci čeští „kvalitáři“ dobře připraveni na změny, které měly přijít. Scházela jim však jednotná platforma. Ta byla vytvořena v únoru 1990 na ustavující konferenci České společnosti pro jakost (ČSJ). Během prvního roku fungování měla společnost řadu úkolů. Rozšiřovala svou působnost na celé území republiky, vytvářela odborné skupiny, zahájila odbornou činnost. Cílem ČSJ bylo v počátcích 90. let profilovat se jako nezávislá, apolitická, hrdá, odpovědná a kvalifikovaná organizace působící v oblasti kvality jak na domácí půdě, tak za hranicemi. A to se jí daří dosud.

Na co se konkrétně v současnosti zaměřujete?

Dnes je Česká společnost pro jakost zapsaným spolkem. Sdružuje jednotlivce i organizace, kteří se chtějí rozvíjet na poli systémů a nástrojů řízení managementu kvality a v dalších souvisejících oblastech, jako jsou ochrana životního prostředí, bezpečnost práce, management rizik, řízení vztahů s dodavateli, společenská odpovědnost, udržitelný rozvoj či nástroje pro excelentní řízení. Jsem přitom velmi rád, že se nám daří udávat trendy v oblasti řízení kvality. Naším posláním je rozvíjet, získávat a šířit poznatky v tomto oboru. Chceme tak podporovat růst podniků i nekomerčních institucí, napomáhat ke zvyšování kvality jejich práce a také zprostředkovat zkušenosti jejich zákazníků.

Mohl byste to více konkretizovat?

Česká společnost pro jakost dbá na hodnoty, jako jsou kompetentnost, vstřícnost, akceschopnost, loajálnost, inovativnost i tradice. Ty se promítají do všech oblastí činnosti. Její první pilíř je zaměřený zejména na osvětu v oblasti kvality, vytváření podmínek pro činnost odborných a regionálních skupin, spo-

lupráci s českými i zahraničními partnery, provázanost se vzdělávacím systémem a jednotlivými školami, oceňování fyzických osob a organizací, zajištění chodu Centra technické normalizace a Centra excelence. Druhý pilíř pak sestává ze služeb komerčního typu. Poskytujeme nejen firmám, ale třeba také neziskovým organizacím a veřejné správě širokou paletu otevřených kurzů nebo školení přímo v jejich institucích. Takto ročně obsluhujeme několik tisíc osob. Provádíme i velmi žádané personální certifikace a certifikace organizací, vydáváme odborné publikace a zpracováváme vybrané technické normy ČSN. Aby totiž organizace dokázaly lépe a efektivněji vyrábět, potřebují si správně nastavit procesy, a to takovým způsobem, aby byla zajištěna produkce v souladu s požadavky klientů a samozřejmě i s legislativními požadavky. Současné přístupy v kvalitě nejsou totiž zaměřeny jen na zajištění kvalitního produktu nebo služby, ale vnášejí kvalitu do všech činností firmy či úřadu včetně strategického plánování. Česká společnost pro jakost proto trvale, v souladu se svým posláním, působí v oblasti osvěty zaměřené na aktuální nástroje kvality.

Z jakých odvětví zaznamenáváte největší zájem?

Největší zájem sice zaznamenáváme ze strany automobilového průmyslu a informačních technologií, zejména v souvislosti s bezpečností informací, ale čím dál tím více za námi přicházejí také zájemci z řad zemědělství a potravinářství. Pro ně je bezpečnost a kvalita potravin zásadním faktorem konkurenční schopnosti, a tedy také úspěšnosti. V této oblasti jde o správnou zemědělskou praxi podle GLOBALG.A.P., systém kritických bodů (HACCP), systém managementu bezpečnosti potravin podle ISO 22000, certifikace spotřebitelského řetězce a podobně. Bez kvalitního a efektivního řízení se však nemůže obejít rovněž veřejná a státní správa, má-li obstát před nároky, které před ní staví požadavky občanů na straně jedné a omezené zdroje na straně druhé. Jedním z klíčových nástrojů, jak se o kvalitu správně postarat, je, kromě obecně známého ISO 9001, zavedení Modelu EFQM, který Česká společnost pro jakost centrálně spravuje v České republice. Kvalita je totiž dnes mantrou celospolečenské poptávky v těch nejširších intencích, v jakých si ji dokážeme představit.

Zuzana Fialová

Více lokálních potravin

O povinné podíly českých potravin na pultech řetězců se začala zajímat Evropská komise. Uvedl to minulý týden po jednání představenstva Agrární komory ČR její prezident Jan Doležal s tím, že podle Evropské komise je tento návrh zahrnující přesné podíly v rozporu s jednotným evropským trhem. Změnu zákona o potravinách navrhly dvě desítky poslanců, úprava ale neprošla závěrečným sněmovním čtením. Nyní o možných alternativách jedná sněmovní zemědělský výbor.

Zuzana Fialová

Návrh, který Sněmovna neodsouhlasila, předpokládá, že řetězce by musely nabízet od příštího roku 55 procent českých potravin s ročním nárůstem po pěti procentních bodech až na 85 procent. Podle Doležala řetězce vlastně zahraničním kapitálem aktivovaly domácí vlády, aby se o problematiku zajímaly. Prezident komory dodal, že Evropská komise informovala, že návrh je v rozporu s evropskými normami ohledně jednotného trhu. Aktuálně se podle něj na české politické scéně podle něj pracuje na tom, aby se do zákona o zadávání veřejných zakázek dostalo ustanovení, podle něhož by veřejné instituce musely část nákupů potravin mít z lokálních surovin. Přednost by mohly mít produkty s označením kvality, jako je Q CZ. Také řetězce by tak měly preferovat lokální produkci, čímž by stoupla i její spotřeba.

Zároveň se jedná o možných změnách v novele zákona o potravinách, preferující tuzemské produkty. „Je diskuse, kterých potravin by se to mělo týkat“, dodal. Podle něj by mohlo jít o výsekové maso, mléčné výrobky, řepný cukr, české ovoce a zeleninu. Mělo by tak podle něj jít o produkty, ve kterých by mohla být ČR soběstačná. „Chceme, aby něco Poslaneckou sněmovnou prošlo. Nejde ani tak o přesná čísla, ale o signál vůči obchodním řetězcům a ke státní správě“, řekl Doležal. Cílem by mělo být, aby se na českých pultech objevovalo více českých potravin. Zastánci sporné novely argumentují tím, že i koronavirová krize ukázala, že je žádoucí, aby ČR byla soběstačnější v produkci potravin. Odpůrci namítají, že by se podíl českých potravin těžce zjišťoval a že by to vedlo k nedostatku některého zboží v obchodech a ke zdražení jídla. Viceprezident komory Martin Ludvík

upozornil na to, že velkou část z ceny potravin „ukousnou“ obchodní řetězce a také daň z přidané hodnoty (DPH). Poukázal na to, že na točené pivo je DPH deset procent, kdežto na potraviny 15 procent, a je tak jednou z nejvyšších v rámci Evropské unie. „Chtěli bychom prosadit snížení DPH na potraviny alespoň u těch komodit, které jsou důležité z výživového hlediska. A ovoce a zelenina k nim patří“, řekl Ludvík. Podle něj také strategie Evropské komise z farmy na vidličku hovoří o nižším DPH v případě ovoce, zeleniny, či bioproduktů. „Pokud to vezmu ze široka, strategie mluví o všem, co chceme řešit, ať je to doporučení členským státům, aby některé produkty byly zařazeny do nižší sazby DPH a s tím byla přijata taková opatření, kterými by se preferovala místní lokální udržitelná produkce“, konstatoval předseda ovocnářské unie ČR. Doležal v souvislosti

s diskutovaným návrhem na snížení DPH na potraviny poznamenal, že je třeba, aby marže obchodníků byla spravedlivá a měli z ní něco také zemědělci. Podle Ludvíka rostoucí marže řetězců jsou problémem nejen České republiky, ale napříč Evropou. Ludvík rovněž zdůraznil, že je důležité získat na svou stranu spotřebitele. „Musíme vysvětlit, kolik peněz z těch, které vydá například za ovoce a zeleninu, zůstane vlastně zemědělcům“, řekl. Například ceny třešní se podle něj na pultech pohybují mezi 140 a 150 korunami za kilogram, ale v některých případech dosáhly 200 korun za kilogram. Zemědělci je přitom prodávají za 70 korun za kilogram.

Prezident Agrární komory ČR rovněž informoval, že představenstvo také odsouhlasilo novou tajemnici, kterou se stala předsedkyně představenstva Českomoravské drůbežářské unie Gabriela Dlouhá.

Gradace nehrozí

(fia) – Celorepublikový průměr intenzity hrabošů dosáhl v červnu 199 aktivních výchoďů z nor na hektar, což odpovídá letnímu prahu škodlivosti, který je 200 aktivních výchoďů z nor na hektar. I přes mírné zvýšení stavu populací je patrné, že k masivní gradaci již v tomto roce plošně nedojde. Lokálně však intenzita výskytu hrabošů může stoupat, což se v průběhu června projevilo například ve Středočeském a Jihočeském kraji. Informovala o tom minulý týden tisková mluvčí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) Ivana Kršková. Podle ní v současnosti pokračuje monitoring ÚKZÚZ v jetelotrávách, vojtěšce, jeteli a trvalých kulturách včetně sadů a vinic. Kršková uvedla, že objektivní monitoring již není možné zajistit v hustě setých plodinách. Na řadě lokalit došlo k úplnému vy-

mizení hraboše, naopak na některých polích s obilninami je možné pozorovat silný výskyt. Stále platí, že hraboš se vyskytuje mozaikovitě a lokálně může i v tomto roce způsobovat škody. Nejpočetnější červnové stavy hrabošů (extrémní výskyt) byly zaznamenány v porostech trvalých travních porostů, vojtěšky a jetele ve Středočeském a Jihočeském kraji, a to 1200 až 5700 aktivních výchoďů z nor na hektar. Kršková připomněla, že v současnosti pokračuje pokles početnosti hraboše ve všech krajích. „Potenciál pro nárůst však evidujeme ve Středočeském, Pardubickém a Jihočeském kraji. Situace v oblastech, kde došlo k extrémním škodám, by se neměla opakovat, naopak v oblastech, kde byla zaznamenána nižší početnost hrabošů, lze v letošním roce gradaci očekávat“, sdělila.

Příjem ukončen

(fia) – V pátek 10. července byl definitivně ukončen příjem Jednotné žádosti 2020. Celkem podalo žádost 30 324 žadatelů, kterým Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) jako administrátor žádostí vyplatí téměř 32 miliard korun. Řádný termín pro podávání žádostí skončil 15. června, tedy o měsíc později než v uplynulých letech. K prodloužení termínu došlo z důvodu pandemie covid-19. Informovala o tom tisková mluvčí SZIF Lenka Rezková. Sazby jednotlivých dotačních titulů spadajících do Jednotné žádosti budou uveřejněny do konce října. „Zálohu ve výši 70 procent na nejrozšířenější zemědělskou dotaci – Jednotnou platbu na plochu (SAPS) začne SZIF vyplácet v listopadu 2020“, sdělila Rezková.

Podávání Jednotných žádostí 2020 bylo zahájeno 8. dubna. Žádosti bylo možné podat i po

řádném termínu ukončení příjmu, a to až do 10. července, tyto žádosti už podléhaly sankci ve výši jednoho procenta z celkové dotace za každý pracovní den. Žádosti o zařazení do Agroenvironmentálně-klimatických opatření a Ekologického zemědělství již po 15. červnu nebylo možné podat. I přes komplikace způsobené pandemií byl v letošním roce zájem žadatelů o dotace velký. V řádném termínu podalo žádost 30 148 žadatelů, po termínu ještě dalších 176 žadatelů. Drtivá většina žádostí byla podána prostřednictvím Portálu farmáře, jednalo se o více než 99,7 procenta žádostí. V současné době startuje administrace žádostí. Předpokládaný harmonogram výplat jednotlivých podpor Jednotné žádosti 2020 bude zveřejněn na webových stránkách www.szif.cz v průběhu srpna.

Začátek žní je letos pomalejší

(fia) – Začátek žní je letos pomalejší než vloni. Sklizen je 1,46 procenta ploch základních obilnin s celkovou produkcí 110,1 tisíce tun., v minulém roce touto dobou to bylo zhruba 13 procent. Řepky letos je sklizen 0,6 procenta, vloni šlo o 7,36 procenta ploch. Průměrný výnos je u obilnin vyšší než v minulém roce. Podle šetření Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) k 13. červenci činil 6,04 tuny z hektaru. Vloni k 15. červenci byl 5,31 t/ha. Informovalo o tom minulý týden Ministerstvo zemědělství. Podle šetření SZIF byly žňové práce v 29. týdnu prakticky stále na počátku. Jejich

intenzivnější pokračování komplikovalo především počasí, kdy se v předminulém týdnu na celém území ČR vyskytovaly dešťové přeháňky, které celkový postup žní v mnoha krajích zbrzdily. Nejrychleji zatím práce pokračují v Jihočeském, Zlínském a Jihomoravském kraji, ale ani v jednom nepřekročily čtyři procenta posečených polí. Nejvíce bylo sklizen ožimého ječmene, přičemž jde o 15,2 procenta ploch, a ožimé pšenice. Ta je pod střechou z 0,11 procenta ploch. Sklizeň ožimého ječmene je nejdale v kraji Zlínském a Jihočeském, kde je sklizen 49,3 procenta a 32 procent ploch. Ozi-

má pšenice se začala sklízet zatím pouze ve čtyřech krajích a nejvíce je sklizen v kraji Jihomoravském – zhruba 515 hektarů (0,5 procenta) ploch. Sklizeň ostatních obilnin je stále teprve v počátcích.

K aktuálnímu datu byly sklizeny 2,2 tisíce hektarů (0,6 procenta) ploch řepky a sklizeň je na úplném počátku. Produkce řepky zatím dosahuje 6,1 tisíce tun s průměrným hektarovým výnosem 2,77 t/ha. Řepka se sklízí podle šetření SZIF zatím ve Středočeském, Ústeckém, Jihomoravském a Zlínském kraji. Sklizeň základních obilnin a řepky k danému datu ještě nezačala

v kraji Vysočina, v Moravskoslezském a Karlovarském kraji.

V roce 2019 bylo k 15. červenci sklizen v ČR celkem 164,7 tisíce hektarů obilnin (12,96 procenta) s produkcí 874,3 tisíce tun a průměrným výnosem 5,31 t/ha. Nejvíce bylo sklizen ožimého ječmene, a to 80,6 tisíce hektarů (74,8 procenta) s produkcí 462,9 tisíce tun a průměrným výnosem 5,75 t/ha. „Odhad letošního výnosu bude nicméně průběžně zpřesňován s přibývajícím množstvím sklizených obilnin, ale dnes ještě nelze odhadnout, zda bude vyšší či nižší než v roce 2019, kdy byl negativně ovlivněn suchem“, sdělilo ministerstvo.

Jed plošně nezabíjel

(opr, čtk) – Obavy, že na jed proti hrabošům budou plošně umírat jiná zvířata, jako jsou sovy nebo zajáci, se nepotvrdily. S odkazem na údaje od státních veterinářů a ornitologů to sdělila mluvčí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) Ivana

Kršková. Otrava zbytky jedu, tedy fosfidem zinku, byla prokázána u jednoho káněte a jednoho bažanta. Proti aplikaci jedu na povrch půdy loni protestovaly ekologické organizace. Rozhoz jedu na povrch země ústavu letos oznámili zemědělci 245krát.